

Paweł Gwiazda

Dziesięciolecie Sekcji Teologicznej Duchowości Akademii Teologii Katolickiej 1989-1999

Studia Theologica Varsaviensia 37/1, 197-206

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. PAWEŁ GWIAZDA

DZIESIĘCIOLECIE SEKCJI TEOLOGII DUCHOWOŚCI AKADEMII TEOLOGII KATOLICKIEJ 1989-1999

HISTORIA POWSTANIA I ROZWOJU SEKCJI

Teologia duchowości po wiekach zależności metodologicznych, zwłaszcza od teologii moralnej, stała się samodzielną dyscypliną naukową w ścisłym tego słowa znaczeniu. Świadczy o tym między innymi stale rosnąca literatura teologiczno – duchowa, jak również powstałe w ostatnich dziesięcioleciach, liczące się w świecie, placówki naukowo-badawcze w zakresie teologii duchowości.

Początkowo, również i na Wydziale Teologicznym ATK, Katedra Teologii Życia Wewnętrznego i Katedra Hagiografii istniały w ramach Sekcji Teologii Moralnej. Opiekunem pierwszej katedry był ks. prof. dr hab. Stanisław Olejnik, a kierownikiem drugiej – ks. prof. dr hab. Jerzy Bajda. W katedrach tych zasadniczo nie prowadzono badań z dziedziny teologii duchowości.

Od roku akademickiego 1982/83 wykłady zlecone z tej dyscypliny teologicznej, w pierwszej z wymienionych katedr, Rada Wydziału powierzyła ks. dr Stanisławowi Urbanińskiemu. W r. akad. 1983/84 został on mianowany adiunktem w tejże katedrze. Na samym początku, tj. od roku akademickiego 1982/83, oprócz wykładów prowadzonych przez ks. dr Stanisława Urbanińskiego, studenci uczęszczali na wykłady teologii moralnej i na wykłady z innych dyscyplin teologicznych. Ale już od roku akademickiego 1984/85 wykłady z zakresu teologii duchowości prowadzili: o. dr Otto Filek, o. dr Paweł Ogórek, później także ks. dr Andrzej Santorski i ks. dr Ireneusz Werbiński. W latach 1990 – 1998 wykłady zlecone (1 godz. tygodniowo) prowadził także ks. prof. dr hab. Stanisław Olejnik.

Po przeprowadzonym w 1989 r. przewodzie habilitacyjnym i po uzyskaniu przez ks. dr hab. Stanisława Urbanińskiego stopnia doktora habilitowanego z zakresu teologii duchowości, Rada Wydziału powierzyła mu kierownictwo wakującej Katedry Teologii Życia Wewnętrznego, która została przemianowana na Katedrę Teologii Życia Duchowego. W tym samym roku ks. doc. dr hab. S. Urbaniński tworzy i zostaje kuratorem Sekcji Teologii Duchowości, włączając w nią dwie katedry: Katedrę Teologii Życia Duchowego i Katedrę Hagiografii, a w roku 1997 powołuje w ramach Sekcji trzecią katedrę: Katedrę Mistyki Chrześcijańskiej (pierwszą w Polsce).

W Katedrze Teologii Życia Duchowego, pod kierunkiem ks. prof. dr hab. Stanisława Urbanińskiego, powstały dwie rozprawy habilitacyjne – ks. dr I. Werbińskiego oraz o. dr P. Górkę. Dzięki temu w roku 1993, po zrzeczeniu się kierownictwa Katedry Hagiografii przez ks. prof. dr hab. Jerzego Bajdę, kierownictwo tej katedry mógł objąć ks. dr hab. Ireneusz Werbiński, który był od r. akad. 1990/91 asystentem, a od r. akad. 1991/92 adiunktem przy tej katedrze. Zaś w roku 1997 kierownictwo nowopowstałej Katedry Mistyki Chrześcijańskiej objął o. dr hab. Paweł Ogórek.

rek, który był najpierw asystentem (r. akad. 1991/92) a następnie adiunktem (od r. akad. 1992/93) przy Katedrze Teologii Życia Duchowego. Od r. akad. 1998/99 wykłady zlecone w ramach Sekcji podjął też ks. dr Marek Szymbuła.

Od tego czasu struktura organizacyjna Sekcji Teologii Duchowości pozostaje następująca:

Katedra Teologii Życia Duchowego:

ks. prof. dr hab. Stanisław Urbaniński – kierownik

ks. dr Marek Szymbuła – wykłady zlecone

Katedra Hagiografii:

ks. dr hab. Ireneusz Werbiński (prof. ATK) – kierownik

Katedra Mistyki Chrześcijańskiej

o. dr hab. Paweł Ogórek (prof. ATK) – kierownik

Kierunki badań naukowych, prowadzonych pod kierunkiem ks. prof. dr hab. S. Urbanińskiego, w ramach Sekcji Teologii Duchowości związane są zarówno z przygotowaniem naukowym poszczególnych pracowników naukowych Sekcji, jak też z wypracowaniem wytycznymi przez samą Sekcję i jej poszczególne katedry. Prezentacja całości dorobku naukowego Sekcji nie jest w ramach tego opracowania możliwa (wymagała by m.in. uwzględnienia wszystkich badań naukowych prowadzonych na seminariach magistersko – doktoranckich). Pewien wgląd w ten dorobek mogą dać zyciorysy i wykazy osiągnięć pracowników naukowych Sekcji, prezentowane poniżej. Najogólniej można stwierdzić, że badania prowadzone przez Sekcję Teologii Duchowości ATK, mimo krótkiego czasu jej istnienia (10 lat), są prowadzone na wysokim poziomie naukowym, stanowią duży wkład w naukę polską i światową i cieszą się dużymi sukcesami.

Sekcja Teologii Duchowości przejawia niezwykle bogatą aktywność w organizowaniu sympozjów i udziału swych pracowników w wykładach publicznych w kraju i za granicą. Zorganizowano 10 sympozjów ogólnopolskich, poświęconych różnym, zasadniczym zagadnieniom z teologii duchowości (w tym, w 1998 r., pierwsze ogólnopolskie sympozjum mistyki). Brali w nich, bardzo licznie, udział uczestnicy z całej Polski – wykładowcy teologii na uczelniach katolickich, w seminariach diecezjalnych i zakonnych, ojcowie duchowni, mistrzyni i mistrzowie nowicjatów. Pierwsze dwa zostały uwieńczone pozycją książkową („W bliskości Boga”, Kraków 1986), przygotowywana jest pozycja książkowa, będąca owocem ostatniego z sympozjów. W przygotowaniu, pod kierunkiem ks. prof. dr hab. S. Urbanińskiego, są też m. in. opracowanie polskiej mistyki XIX wieku oraz słownik polskich mistyków. Pracownicy naukowemu Sekcji biorą udział w licznych sympozjach krajowych, wygłaszając wiele odczytów. Głosili też konferencje duchowe do wszystkich stanów życia w Kościele. Sekcja Teologii Duchowości utrzymuje kontakty z różnymi ośrodkami naukowymi USA, Europy Zachodniej i Wschodniej.

Jednym z owoców naukowej działalności Sekcji jest też kształtowanie przyszłych kadr pracowników naukowych. Ks. dr hab. I. Werbiński osiągnął już stopień naukowy doktora habilitowanego i stanowisko profesora nadzwyczajnego ATK, podobnie o. dr hab. P. Ogórek. Obie rozprawy habilitacyjne powstały przy Katedrze Teologii Życia Duchowego. Absolwentami tej Katedry są też: ks. dr Cz. Kustra jest adiunktem na Wydziale Humanistyki Uniwersytetu Toruńskiego i przygotowuje rozprawę habilitacyjną; ks. dr J. Szamocki jest ojcem duchownym i prowadzi wykłady z teo-

logii duchowości w WSD w Toruniu; ks. dr P. Głowacki był ojcem duchownym WSD we Włocławku, gdzie obecnie prowadzi wykłady z teologii duchowości; ks. dr T. Trzaska wka jest ojcem duchownym w WSD i wykłada tam teologię duchowości; ks. dr M. Szymula jest ojcem duchownym w WSD w Warszawie, prowadzi tam wykłady z teologii duchowości, prowadzi też zajęcia dydaktyczne w ramach Studium Duchowości Honorackiej, a od roku akademickiego 1998/99 podejmuje wykłady zleczone na specjalizacji teologii duchowości na Wydziale Teologicznym ATK; ks. dr J. Wątroba jest rektorem WSD w Częstochowie i adiunktem Wydziału Teologicznego PAT w Krakowie; ks. lic. D. Hirsch jest rektorem WSD Ojców Marianów w Lublinie i prowadzi wykłady (przygotowuje rozprawę doktorską); ks. lic. J. Zielonka prowadził wykłady w WSD w Łądzie, w Instytucie Teologicznym w Częstochowie, obecnie jest dyrektorem Stowarzyszenia „Comunio in Christo” w Polsce z siedzibą w Częstochowie i redaktorem czasopisma „Quo vadis Polonia” (przygotowuje pracę doktorską); ks. lic. A. Szczupał jest wykładowcą teologii duchowości i teologii moralnej w WSD w Grodnie (Białoruś), ojcem duchownym księży diecezji grodzieńskiej, dyrektorem Instytutu Katechetycznego w Grodnie (przygotowuje pracę doktorską); ks. lic. A. Oberstar (Słowenec) jest rektorem Archidiecezjalnego Seminarium Misyjnego „Redemptoris Mater” w Warszawie; ks. lic. P. Gwiazda jest duszpasterzem wychowawcą stowarzyszenia „Przymierze Rodzin” w archidiecezji warszawskiej (przygotowuje pracę doktorską). Wielu księży wychowanków ks. prof. dr hab. S. Urbańskiego przygotowuje prace doktorskie, pełniąc funkcje ojców duchownych w seminariach diecezjalnych i zakonnych, jednocześnie wykładając teologię duchowości (np.: s. dr P. Piasecki, ks. lic. A. Hrabia, ks. lic. B. Kozłowski, ks. lic. P. Kozakowski). Inni wychowankowie pełnią funkcje mistrzów (ks. dr K. Dyrek, ks. lic. A. Grzanka) i mistrzyń (liczne siostry zakonne) nowicjatów w swoich zgromadzeniach oraz przełożonych zgromadzeń zakonnych.

Obecnie w ramach Sekcji, przy Katedrze Teologii Życia Duchowego, przygotowane są trzy rozprawy habilitacyjne i 66 dysertacji doktorskich, oraz bardzo wiele prac licencjackich i magisterskich z dziedziny teologii duchowości katolickiej. Powstały również prace licencjackie z duchowości Kościoła unickiego (ks. lic. B. Dziurach, Ukraina) oraz z duchowości Kościoła katolickiego w Słowenii (ks. lic. A. Oberstar, Słowenia). Pisane są prace doktorskie z teologii duchowości prawosławnej i Kościoła unickiego (dwa Ukraińców i Słoweniec). Powstała również jedna praca doktorska (ks. dr A. Panasiuk) pod kierunkiem ks. prof. dr hab. S. Olejnika.

W ramach seminarium magistersko – doktoranckiego przy Katedrze Hagiografii obroniono łącznie kilkanaście magisteriów (częściowo kierowanych przez ks. prof. dr hab. S. Urbańskiego) i jedną pracę doktorską (ks. dr L. Król). Przygotowywane są, pod kierunkiem ks. dr hab. I. Werbińskiego, kolejne rozprawy doktorskie i magisterskie.

W ramach seminarium magistersko – doktoranckiego, prowadzonego przez o. dr hab. P. Ogórka napisano i obroniono wiele prac magisterskich oraz licencjackich. Są w przygotowaniu prace doktorskie i magisterskie.

Sekcja cieszy się wielkim zainteresowaniem i wysoką liczbą studentów na prowadzonych w jej ramach wykładach (tak specjalistycznych, jak i w ramach ogólnego toku studiów teologicznych).

PRACOWNICY NAUKOWI SEKCJI

Ks. Stanisław Urbaniński

prof. dr hab., prof. zw. ATK

Kierownik Katedry Teologii Życia Duchowego

Kurator Sekcji Teologii Duchowości

Stanisław Urbaniński urodził się w 12 czerwca 1947 r. w Kamyku k. Częstochowy. Po ukończeniu szkoły podstawowej w rodzinnej miejscowości i otrzymaniu matury w Liceum Ogólnokształcącym w Kłobucku wstępuje do Częstochowskiego Seminarium Duchownym w Krakowie, w którym w latach 1966-1973 odbywał studia filozoficzno – teologiczne. W latach 1967-1969 odbywa zasadniczą służbę wojskową w Szczecinie. Po powrocie z wojska kontynuuje studia filozoficzno – teologiczne w wyżej wymienionym Seminarium. Równocześnie, w latach 1971-1974 studiował na Wydziale Teologicznym Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Po rocznej pracy duszpasterskiej został skierowany na studia specjalistyczne na Katolicki Uniwersytet Lubelski w Lublinie, studiując teologię pastoralną, moralną i duchowości. W latach 1974-1976 studiował też w Instytucie Pastoralnym KUL. W r. 1975 uzyskuje stopień magistra, w r. 1979 doktorat na podstawie rozprawy pt. „Zagadnienie modlitwy w polskim piśmiennictwie teologicznym XX-lecia międzywojennego”. Był to pierwszy doktorat z teologii duchowości w Polsce. Po obronie doktoratu odbył podróż naukową do USA, zapoznając się ze studiami z zakresu swej dziedziny zainteresowań w Yale University, Loyola University, Notre Dame University i Catholic University of America. Habilitował się w 1989 r. na ATK na podstawie całokształtu dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Formacja życia duchowego w ujęciu głównych przedstawicieli Szkoły Zmartwychwstańskiej”. 29 maja 1989 r. otrzymał, pierwszy w Polsce, tytuł doktora habilitowanego w zakresie teologii duchowości. W tym też roku otrzymał nominację na stanowisko docenta, a w 1994 r. na stanowisko profesora nadzwyczajnego. W r. 1996 otrzymał tytuł naukowy profesora, a w 1998 r. został mianowany przez ministra Edukacji Narodowej na stanowisko profesora zwyczajnego. Po habilitacji ponownie odbył, w roku akademickim 1990/91, podróż naukową do USA. Prowadził już od r. 1980 wykłady z teologii duchowości, teologii moralnej i etyki filozoficznej w Instytucie Teologicznym w Częstochowie, na Sekcji Licencjackiej Eklezjologiczno – Mariologicznej przy PAT w Krakowie z siedzibą w Częstochowie, w Wyższym Seminarium Duchownym w Częstochowie, Wyższym Seminarium Duchownym w Łomży. Prowadził też seminarium magisterskie z teologii duchowości w Wyższym Seminarium Duchownym w Łądzie (1991 – 1996). W latach 1982-86 prowadził pierwsze wykłady z historii duchowości polskiej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Od 1982 r. rozpoczął pracę dydaktyczną na ATK, najpierw w wymiarze zajęć zleconych, a od 1983 r. w charakterze adiunkta przy Katedrze Teologii Życia Wewnętrznego. W 1989 r. objął on kierownictwo tej Katedry, która została też wtedy przemianowana na Katedrę Teologii Życia Duchowego. Jednocześnie zorganizował Sekcję Teologii Duchowości (w której skład weszły: Katedra Teologii Życia Duchowego oraz Katedra Hagiografii) i powołał w jej ramach nową Katedrę Mistyki Chrześcijańskiej (1997).

Pod jego kierunkiem, w Katedrze Teologii Życia Duchowego, powstały dwie pierwsze w Polsce rozprawy habilitacyjne z zakresu teologii duchowości i 13 doktoratów. Z in-

spiracji i przy czynnym udziale ks. S. Urbńskiego przeprowadzono dwa dalsze przewody habilitacyjne z tej dziedziny: jeden na KUL i drugi na PWT we Wrocławiu. Dokonał też ks. S. Urbński oceny dorobku naukowego ks. doc. dr hab. D. Widera, ks. dr hab. W. Pazery, ks. dr hab. J. Lewandowskiego, o. dr hab. P. Ogórka celem ich unadzwyczajnienia, dorobku naukowego ks. prof. dr hab. W. Kubika, celem jego uzwyczajnienia, dorobku naukowego ks. dr hab. A. F. Dziuby, prof. KUL, w celu otrzymania tytułu profesora; napisał 6 recenzji habilitacyjnych i 33 recenzje doktorskie, kilkadziesiąt magisterskich, 15 recenzji wydawniczych.

Zorganizował w ramach kierowanej przez siebie Sekcji, przy pojedynczym tylko współudziale pozostałych współpracowników, a w pierwszych latach (1984-1990) przy współudziale ks. prof. dr hab. S. Olejnika, dziesięć ogólnopolskich sympozjów naukowych, w tym (w 1998 r.) pierwsze ogólnopolskie sympozjum mistyki chrześcijańskiej. Powołał serię wydawniczą „Mistyka Polska” (prezentującą dorobek naukowy Sekcji Teologii Duchowości ATK), w której ukazały się już trzy pozycje naukowe, a pięć czeka na druk.

Ks. prof. dr hab. Stanisław Urbński współpracuje z Sekcją Duchowości Teologów Polskich oraz zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Teologicznego. Wygłosił liczne referaty w Polsce i zagranicą. Odył podróże naukowe do USA, Kanady, Meksyku, Ameryki Południowej i Afryki Środkowej. Prowadzi badania nad duchowością Polonii w USA, uwieńczone licznymi artykułami i wywiadami w prasie polonijnej, m.in. w „Voice of Polonia”, „Duszpasterz Polski Zagranicą” (Rzym), „Biuletyn Orchard Lake” (Detroit), „Polski Naród” i „Nasze Życie” (Chicago). Za powyższe badania otrzymał Dyplom Uznania od Kongresu Polonii Amerykańskiej (USA) oraz list gratulacyjny od konsula RP, prof. dr hab. J. Czerwicza (Los Angeles, USA).

Jest ks. prof. dr hab. S. Urbński także inicjatorem i organizatorem Studium Formacyjnego dla nauczycieli i wychowawców katolickich w Warszawie. Inicjatorem i organizatorem Instytutu Badań Duchowości Zmartwychwstańczej przy Wyższej Szkole Zarządzania i Przedsiębiorczości im. B. Jańskiego w Warszawie. Współzałożycielem Instytutu Duchowości przy sekcji „Bobolanum” PWT w Warszawie. Inicjatorem Instytutu Duchowości w Częstochowie i w Łodzi (przy Wydziale Kulturoznawstwa Uniwersytetu Łódzkiego).

Szczególnym przedmiotem jego naukowego zainteresowania jest teologia duchowości. Problematyka badań obejmuje przede wszystkim rodzimą tradycję ascetyczno – mistyczną. Na pierwsze miejsce wysuwają się badania nad 1000-letnią polską mistyką studyjną i przeżyciową, nad poznaniem doktryn i szkół mistyki, odkryciem polskich twórców teologii życia mistycznego, poznaniem polskiej mistyki przeżyciowej oraz wyprostowaniem wielu błędnych interpretacji z tej dziedziny wiedzy. Kolejnym przedmiotem naukowego zainteresowania ks. S. Urbńskiego jest historia polskiej teologii duchowości i szkół duchowości. Odrębny nurt badań tegoż autora w zakresie teologii duchowości stanowią współczesne zagadnienia tej dyscypliny naukowej, zagadnienia formacji życia duchowego, duchowości laikatu, kapłańskiej i zakonnej, modlitwy, kierownictwa duchowego, roli Ducha Świętego w życiu wewnętrznym człowieka oraz zagadnienia eko-teologii (udział w sympozjum pt. Ochrona środowiska społeczno-przyrodniczego w problematyce filozoficznej i teologicznej, Wydział Filozofii ATK). W dorobku naukowym w zakresie teologii życia duchowego

ujawniają się również badania nad duchowością Kościoła wschodniego. W tym celu odbył liczne podróże naukowe do byłych krajów Związku Radzieckiego, by po raz pierwszy podjąć badania nad duchowością narodów żyjących pod władaniem ustroju komunistycznego. Prowadził też wykłady w Seminarium Duchownym i w Instytucie Katechetycznym w Grodnie. W seminarium naukowym prowadzonym przez ks. S. Urbąńskiego uczestniczą także studenci z krajów wschodnich tj.: Białoruś, Litwa, Ukraina, Rosja, Kazachstan i Słowenia.

Ks. prof. dr hab. Stanisław Urbąński jest badaczem polskiej szkoły duchowości. Jego badania nad historią duchowości polskiej są pionierskie i nowatorskie. Odkrył polską szkołę zmartwychwstańczą (B. Jański, P. Semenenko, P. Smolikowski, M. Darowska, J. i C. Borzęckie) i szkołę honoracką (H. Koźmiński i współzałożycielki wielu zgromadzeń zakonnych); odkrył mistykę bł. Marceliny Darowskiej, bł. Bernardy Jabłońskiej, bł. Faustyny Kowalskiej, E. Motylewskiej jak również innych polskich nieznanych mistyków i mistyczek. Wyodrębnił po raz pierwszy trzy okresy polskiej mistyki. Opracował metodologię teologii życia mistycznego. Wypracował własną metodę badań duchowości katolickiej w Polsce XIX wieku i okresu XX-lecia międzywojennego (przede wszystkim w Katedrze Teologii Życia Duchowego). Świadczą o tym jego liczne publikacje z historii duchowości polskiej i liczące się rozprawy doktorskie pisane pod jego kierunkiem, które w ocenie recenzentów uzyskały najwyższe uznanie i są wydane drukiem bądź przygotowywane do druku. Ks. prof. dr hab. S. Urbąński opracował oryginalnie duchowość mistyczną okresu międzywojennego. Naukowe pozycje pióra ks. S. Urbąńskiego („Polska teologia życia mistycznego (1914 – 1939)”, Warszawa 1995, „Życie mistyczne błogosławionej Faustyny Kowalskiej”, Warszawa 1997) rozeszły się natychmiastowo w kilkusetkrotnym nakładzie i były wznawiane ze względu na wielkie zainteresowanie czytelników (ostatnia jest tłumaczona na 5 języków). Obecnie ks. prof. dr hab. S. Urbąński podejmuje szerokie badania nad mistyką polską, mistyką okresu Ojców Kościoła, mistyką szkoły nadreńskiej, mistyką Wschodu.

Jest autorem on bardzo licznych (ponad 200) publikacji naukowych i popularnonaukowych oraz recenzji, w tym 12 książek, monografii i skryptów

Prowadzi wykłady z zakresu teologii życia duchowego: z zakresu historii duchowości polskiej, kontemplacji, doświadczenia mistycznego, formacji życia duchowego, kierownictwa duchowego, polskiej mistyki. Prowadzi seminaria magisterskie na ATK i w Instytucie Teologicznym w Częstochowie; również seminaria doktoranckie, rozdzając 66 tematów dysertacji doktorskich. Prace doktorskie finalizują m.in. księża pracujący w Niemczech, USA, Rosji, Słowenii, na Ukrainie i Białorusi, misjonarz z Afryki (Zambia).

Jest współzałożycielem i członkiem redakcji warszawskiego dwumiesięcznika naukowego „Zarządzanie i Edukacja” (propagującego m. in. duchowość szkoły zmartwychwstańczej) gdzie prowadzi dział: „Myśli B. Jańskiego” oraz „Filozofia i etyka”; współzałożycielem i członkiem redakcji „Częstochowskich Studiów Teologicznych” oraz „Quo vadis Polonia” w Częstochowie, gdzie prowadzi dział „Formacja duchowa”; współzałożycielem wznowienia „Emaus”. Współpracuje z redakcją tygodnika „Niedziela”; z wydawnictwem „Regina Poloniae”, w Częstochowie; z redakcją „Życie duchowe”, w Krakowie, gdzie prowadził dział: Zapomniana karta mistyki polskiej; z redakcją „Dialogue and Universalism”, Instytutu Filozofii Uniwersytetu Warszaw-

skiego. Współpracuje z „Studies in Spirituality” (Nijmegen, Horizon, USA) i „Spiritual Life” (USA). Publikuje artykuły na łamach: „Studia Theologica Varsaviensia”, „Collectanea Theologica”, „Roczniki Teologiczne KUL”, „Polonia Sacra”, „Homo Dei”, „Ateneum Kapłańskie”, „Ruch Biblijny i Liturgiczny”, „Życie Konsekwane”, „Częstochowskie Studia Teologiczne”, „Słownik polskich teologów katolickich”, „Voice of Polonia” (USA), „Nasze Życie” (Chicago, USA), „Duszpasterz Polski Zagranicą” (Rzym), „Biuletyn Orchard Lake” (Detroit, USA), „Biuletyn Informacyjny Akademii Teologii Katolickiej”, w serii wydawniczej „Homo Meditans” (KUL).

Za swój dorobek naukowy otrzymał sześciokrotnie nagrodę Rektora ATK oraz nagrodę naukową im. I. i F. Skowyrów KUL.

Ks. prof. dr hab. Stanisław Urbaniński był w latach 1980-1984 rektorem WSD w Częstochowie. W latach 1981-1984 kierownikiem formacji zgromadzeń zakonnych archidiecezji częstochowskiej. Obecnie pełni następujące funkcje:

Kierownik Katedry Teologii Życia Duchowego ATK

Kurator Sekcji Teologii Duchowości ATK

Prodiakan Wydziału Teologicznego ATK

Dyrektor Konwiktu księży studentów ATK

Opiekun studentów teologii duchowości ATK

Członek licznych komisji uczelnianych ATK (dwie kadencje w Senacie)

Kierownik duchowny i członek Zarządu Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości im. B. Jańskiego w Warszawie

Dyrektor Instytutu Badań Naukowych przy W. S. Z. i P. w Warszawie

Dyrektor Studium Formacyjnego dla nauczycieli i wychowawców katolickich w Warszawie

Duszpasterz pracowników naukowych i księży studentów ATK archidiecezji częstochowskiej

Paweł Placyd Ogórek OCD

dr hab., prof. nadzw. ATK

Kierownik Katedry Mistyki Chrześcijańskiej

Paweł Placyd Ogórek, karmelita bosy, urodził się w 1938 r. w Wielkiem, woj. lubelskie. Po ukończeniu szkoły podstawowej w rodzinnej miejscowości i otrzymaniu małej matury w Niższym Seminarium Duchownym w Lublinie wstępuje do nowicjatu Zakonu Karmelitów Bosych w Czernej w 1954 r. Po uzyskaniu matury państwowej w Poznaniu w 1958 r. studia filozoficzno – teologiczne odbywał w Wyższym Seminarium Duchownym Karmelitów Bosych w Poznaniu i Krakowie. Po otrzymaniu święceń kapłańskich w 1965 r. kontynuował studia na Papieskim Wydziale Teologicznym (obecnie PAT) uzyskując w 1971 r. licencjat z teologii. Następnie studiował na ATK uzyskując w 1981 r. doktorat z teologii na podstawie rozprawy pt. „Dążenie do świętości w teologii życia wewnętrznego Tomasza Mertona”. Habilitował w 1996 r. na ATK na podstawie całokształtu dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Mistyka według T. Mertona”. Rozprawa jest różna w swej zasadniczej treści od pracy doktorskiej i jest w całości dorobkiem indywidualnym.

Prowadził już od 1974 r. wykłady z teologii moralnej i teologii duchowości w różnych ośrodkach kształcenia teologicznego: WSD Karmelitów, Salezjanów, Francisz-

kanów, WSD Zagraniczne w Poznaniu, Instytut Liturgiczny (PAT) w Krakowie, Wyższy Instytut Katechetyczny, Instytut Duchowości „Carmelitanum”, a od 1983 r. rozpoczął pracę dydaktyczną na ATK, najpierw w charakterze wykładowcy wykładów zleconych, a od 1991 r. w charakterze adiunkta przy Katedrze Teologii Życia Wewnętrznego. Po habilitacji otrzymał nominacja na kierownika nowopowstałej na ATK Katedry Mistyki Chrześcijańskiej.

Współpracuje z Sekcją Duchowości Teologów Polskich. Jest także członkiem (od 1982 r.) Polskiego Towarzystwa Teologicznego. Był współorganizatorem kilku sympozjów z teologii duchowości w ATK, a także na KUL i PAT. Z tego zakresu wygłosił kilkanaście referatów na krajowych sympozjach naukowych. W wystąpieniach zagranicznych o charakterze invited speakers ważne miejsce zajmuje kilkurazowy miesięczny pobyt co sierpień 1989-1990) in Hagenberg n/ Linz an Donau w Oberösterreich mit Seelsorgetätigkeit mit beamtliche Einladung Bischöfliche Ordinariat in Linz.

Szczególnym przedmiotem naukowego zainteresowania jest teologia duchowości. Na linii zagadnień z zakresu tematyki dotyczącej duchowości chrześcijańskiej na pierwsze miejsce wysuwa się zagadnienie modlitwy rozpatrywanej w szerokim kontekście życia duchowego jako funkcji całości życia nadprzyrodzonego oraz jako szczególnie wyraz wewnętrznej prawdy chrześcijanina. Znamiennym przedmiotem naukowego zainteresowania P. P. Ogorka jest dziedzina kierownictwa duchowego, którego wyrazem są publikacje o tej tematyce. W dorobku naukowym w zakresie teologii życia duchowego ujawniają się również bardzo wyraźnie badania nad doktryną czołowych twórców teologii życia duchowego, zarówno polskich jak i obcych. Odrębny nurt badań tegoż autora w zakresie teologii duchowości stanowią zagadnienia z dziedziny teologii mistycznej, które były przedmiotem jego rozprawy habilitacyjnej oraz innych mniejszych publikacji, jak wreszcie zagadnienia aktualnego pierwszorzędного przedmiotu naukowych badań, którym jest teologia mistyczna Mistra Eckharta. Jako drugi, obok teologii duchowości, odrębny i obszerny nurt publikacji naukowych stanowią zagadnienia z zakresu teologii moralnej, co znalazło swój wyraz w samodzielnych opracowaniach książkowych (skrypty), jak również w licznych artykułach poświęconych problemom eutanazji, obrony życia ludzkiego, eksperymentów medycznych, godziwości wojny.

Jest autorem ponad 60 publikacji, w tym 8 książkowych. Jest recenzentem 5 recenzji prac doktorskich.

Prowadzi wykłady z zakresu teologii życia duchowego: kierownictwa duchowego, wybranych mistrzów życia duchowego, mistyki chrześcijańskiej, duchowości liturgicznej; oraz wykłady z teologii moralnej: z zakresu teologii moralnej ogólnej i z zakresu teologii moralnej szczegółowej. Prowadzi również seminaria magisterskie. Pod jego kierunkiem powstało ok. 12 prac magisterskich (ATK, PWT Poznań, WIK Kraków).

Współpracuje z redakcjami czasopism krajowych: Homo Dei, Communio, Studia Theologica Varsaviensia, Zeszyty Karmelitańskie (Kwartalnik poświęcony duchowości, Poznań), Karmel (Kwartalnik poświęcony zagadnieniom duchowości, Kraków), Przewodnik Katolicki, Niedziela.

Ks. Ireneusz Werbiński
dr hab., prof. nadzw. ATK
Kierownik Katedry Hagiografii

Urodził się 25 marca 1949 r. w Przespolewie Pańskim, k. Kalisza. Maturę zdobył w 1968 r. w Kaliszu. Wyższe Seminarium Duchowne ukończył we Włocławku w roku 1974. Cztery lata pracował jako wikariusz. W 1978 r. uzyskał tytuł magistra na KUL-u, w roku następnym licencjat na Prymasowskim Instytucie Życia Wewnętrznego w Warszawie. W latach 1978-1980 odbył studia doktoranckie na KUL. W r. 1980 uzyskał doktorat na podstawie rozprawy pt.: „Zagadnienie doskonałości chrześcijańskiej w polskiej literaturze teologicznej w latach 1918-1939”. W latach 1980-1984 pracował jako wikariusz w diecezji włocławskiej. W roku 1986 uzyskał dyplom magistra filozofii chrześcijańskiej w zakresie psychologii na ATK. Od 1990 roku pracuje na ATK jako asystent, potem adiunkt przy Katedrze Hagiografii, wreszcie jako kierownik tejże Katedry.

W 1993 roku uzyskuje stopień doktora habilitowanego, w 1995 roku zostaje mianowany na stanowisko prof. nadzwyczajnego.

Zainteresowania naukowe ks. dr hab. I. Werbińskiego koncentrują się wokół zagadnienia świętości. W świetle najnowszych wskazań Kongregacji Spraw Kanonicznych autor podejmuje takie zagadnienia jak: przedmiot hagiografii, badanie osobowości świętych; świętość przedstawiana przez Kościół, a obraz świętości funkcjonujący w świadomości wiernych.

Jest autorem ok. 60 publikacji, w tym autorem 1 i współautorem 1 książki. Jest promotorem 1 pracy doktorskiej, promotorem ponad wielu prac magisterskich, recenzentem w jednym przewodzie habilitacyjnym i autorem 9 recenzji prac doktorskich

Ks. dr Marek Szymuła
Wyższe Metropolitalne
Seminarium Duchowne
w Warszawie

Marek Szymuła urodził się 20 stycznia 1961 roku w Warszawie. W roku 1976 po ukończeniu szkoły podstawowej w Otwocku rozpoczął naukę w Technikum Nukleonycznym w tej samej miejscowości, które ukończył w roku 1981 uzyskując tytuł technika elektroniki jądrowej. Tegoż roku rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne w Wyższym Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Warszawie. Tytuł magistra teologii uzyskał w roku 1988 na podstawie pracy pt. „Duchowość kapłańska w nauczaniu papieża Pawła VI”. Praca została napisana na seminarium teologii duchowości Akademickiego Studium Teologii Katolickiej w Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Warszawie pod kierunkiem ks. dr Leszka Ślipka. W roku 1989 rozpoczął studia na Wydziale Teologicznym Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie gdzie zaliczył trzy lata studiów o kierunku Biblijno-Pastoralnym. W latach 1990-1992 odbył dwuletnie studia specjalistyczne z zakresu teologii duchowości uwieńczone złożeniem egzaminu licencjackiego. W roku akademickim 1992/93 ukończył kurs doktorancki z zakresu teologii duchowości na Wydziale Teologicznym ATK w Warszawie. Tytuł doktora teologii uzyskał na podstawie dysertacji pt. „Duchowość zakonna według pism bł.

Honorata Koźmińskiego” napisanej pod kierunkiem ks. prof. dr hab. Stanisława Urbańskiego na Wydziale Teologicznym ATK w roku 1998.

Od roku 1993 jest członkiem Sekcji Duchowości Teologów Polskich. W tymże roku został wykładowcą i duszpasterzem Archidiecezjalnego Kolegium Teologicznego w Warszawie. W ramach zajęć dydaktycznych podjął wykłady z zakresu teologii duchowości, patrologii oraz teologii moralnej szczegółowej.

Od roku 1995 pełni obowiązki ojca duchownego w Wyższym Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Warszawie. Wraz z nominacją na pracownika Seminarium Duchownego zostały mu zlecone wykłady z zakresu teologii duchowości dla alumnów i osób świeckich studiujących na Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie. Od tegoż roku należy do Sekcji Ojców Duchownych Wyższych Seminariów Duchownych Diecezjalnych i Zakonnych.

Od 1996 roku współpracuje ze Stowarzyszeniem Chrześcijańskich Dzieł Wychowania, biorąc udział w programie Projektu Odbudowy Struktur Wychowawczych. Jest również współpracownikiem Stowarzyszenia Psychologów Chrześcijańskich, prowadząc zajęcia dydaktyczne z zakresu teologii duchowości.

W roku 1997 ukończył dwuletni kurs „Szkoly Formacji Ojców Duchownych Seminariów Diecezjalnych i Zakonnych” organizowany pod patronatem Komisji ds. Duchowieństwa przy Episkopacie Polski. Od tegoż roku jest członkiem Warszawskiego Towarzystwa Teologicznego oraz czynnym uczestnikiem naukowych spotkań Wspólnot Honorackich Warszawy i okolic organizowanych przez Zakon Braci Mniejszych Kapucynów w Warszawie. Od 1998 roku jest współpracownikiem Centrum Duchowości „Honoratianum” w Zakroczymiu, gdzie podejmuje zajęcia dydaktyczne w ramach Studium Duchowości Honorackiej. Od roku akademickiego 1998/99 prowadzi wykłady zlecone na sekcji Teologii Duchowości na Wydziale Teologicznym ATK.

Szczególnym przedmiotem naukowego zainteresowania jest teologia duchowości. Problematyka badań obejmuje przede wszystkim zagadnienia związane z duchowością kapłańską, zakonną i laicką. Wyrazem tych zainteresowań są naukowe publikacje z zakresu duchowości kapłańskiej, z zakresu duchowości zakonnej. Kolejny nurt badań stanowi problematyka dynamicznej koncepcji życia duchowego oraz teologiczna analiza poszczególnych szkół duchowości chrześcijańskiej (w tym zakresie prowadzona jest dydaktyka). Jako drugi, obok teologii duchowości, odrębny nurt badań stanowią zagadnienia związane z teologią moralną i patrologią (opracowany skrypt). Trzecim nurtem badań objęta jest dziedzina katechetyczna, wyrazem tych zainteresowań jest współautorstwo książki poświęconej tematowi rekolekcji dla dzieci i młodzieży.